

Voor onderzoek aan en de bescherming van Scholeksters

Resultaten Jaar van de Scholekster 2023

Tijdens het jaar van de Scholekster 2023 zijn een aantal aspecten van de Scholekster centraal gesteld: de effectiviteit van broedplatforms, kuikenoverleving in het agrarisch gebied en het aandeel Scholekster in het stedelijk gebied. Inmiddels zijn de resultaten in een [rapport](#) gepresenteerd.

Het stedelijk gebied is de afgelopen jaren voor de Scholekster steeds belangrijker geworden en het belang van beschermingsmaatregelen op die plekken neemt daarmee ook toe. Het nestsucces van Scholeksters op daken is hoog, blijkt uit gegevens van [Scholekster op het Dak](#).

De dagelijkse overlevingskans van deze stedelijke nesten is ruim 99,7%, met een totale nestoverleving van 93,0%. Ook de kuikenoverleving is hoog. Per broedpoging op het dak vlogen in 2023 ongeveer 1,3 kuikens uit. In het agrarisch gebied liggen deze getallen een stuk lager. Hier kregen de grondbroedende Scholeksters ongeveer 0,4 jongen per broedpoging vliegvlug. De gevonden waarden zijn over het algemeen een overschatting omdat kuikens verdwijnen in het landschap en overleving daardoor moeilijker te bepalen is.

Het percentage succesvolle nesten op de broedplatforms was 85,8 tegen 59,0% voor de grondbroeders. Het lijkt erop dat broedplatforms de kansen voor een broedpaar Scholeksters om jongen groot te brengen vergroten. De dataset was in 2023 echter nog beperkt.

Vervolgmonitoring op een grotere schaal met meer informatie over de bezoekenmomenten kan de inzichten in de effectiviteit van broedplatforms als beschermingsmaatregel versterken. Het [rapport](#) is hier te downloaden.

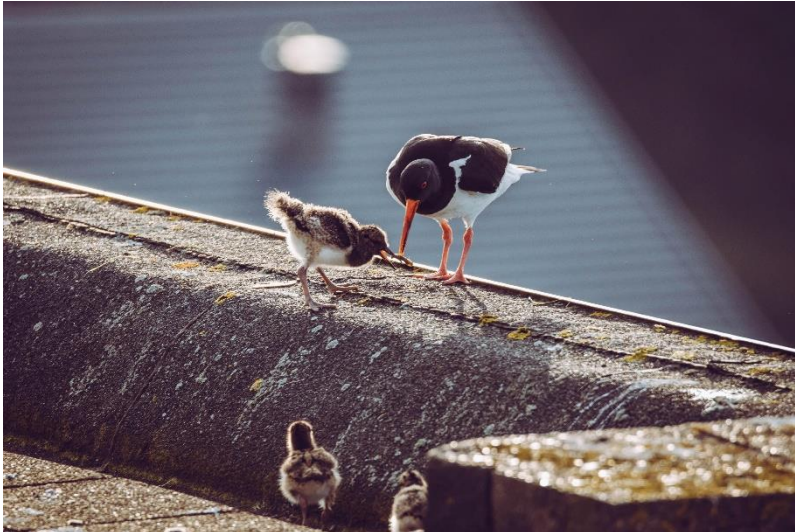

foto: Marion Duimel

Wij & Wadvogels

Een van de vele projecten in de tweede fase van het project [Wij & Wadvogels](#) betreft de demografische monitoring van de Scholekster. Het gaat nog steeds niet goed met de Scholekster. Langlopend gedetailleerd onderzoek aan individueel gekleurde populaties is essentieel om het cumulatieve effect van de bedreigingen in kaart te brengen en om het antwoord te vinden op de vraag hoe het tij gekeerd kan worden. SOVON en SOS werken hierin samen.

Zo is er geld om de websites van [Scholekster op Dak](#) en [SOS](#) in de digitale lucht te houden. Daarnaast kunnen kosten van vrijwilligers worden vergoed, mits ze direct verband houden met de doelen van SOS en het project Wij & Wadvogels. Te denken valt aan reiskosten, vangmateriaal, bepaling van de sexe op basis van DNA en het gebruik van wildcamera's. In het [nieuwsbericht](#) hierover op onze site staat uitgelegd wat we eventueel kunnen vergoeden en wat je moet doen om gebruik te kunnen maken van deze subsidie mogelijkheden. Dat geldt ook voor reeds gemaakte kosten.

Zeearend als nestpredator

Op de grond broeden kan gevaarlijk zijn, ook voor Scholeksters. Tal van predatoren lusten wel een Scholekstereitje. Tegen sommige predatoren kunnen Scholeksters weinig beginnen, zoals de Vos. Maar met hun agressieve duikvluchten zijn ze vaak wel in staat om kraaien, meeuwen en kiekendieven te verjagen. Aan de lange lijst van vogelpredatoren is nu een nieuwe soort toegevoegd: de Zeearend. Onderzoekers van het Michael-Otto Instituut van NABU in Duitsland legden met een cameraval vast hoe een jonge Zeearend een Scholeksternest predeerde. De duikvluchten van de Scholekster mochten niet baten en uiteindelijk zaten er zelfs drie jonge Zeearenden bij het nest. Voor meer informatie over het Scholekster-onderzoek van het Michael-Otto Instituut van de NABU op hun [\(duitstalige\) site](#).

Oploopjes

Foto: Bruno Ens

Oploopjes bij Scholeksters ontstaan er als er langdurig en heftig wordt gealarmeerd door

territoriale broedvogels. Dat kan bijvoorbeeld zijn omdat een onderzoeker de bijna vliegvlugge kuikens probeert te vangen om ze te kunnen ringen. Opeens staan er dan zomaar tien of twintig Scholeksters bij elkaar in dat territorium. Daar blijken dan vaak jonge vogels tussen te zitten, die voor het eerst zijn teruggekeerd naar het broedgebied. In hun tweede kalenderjaar overzomeren jonge Scholeksters in het overwinteringsgebied, zoals de Waddenzee. Pas in hun derde kalenderjaar keren ze in de broedtijd terug naar de broedgebieden.

Alarmerende broedvogels zijn interessant voor jonge Scholeksters omdat ze een indicatie vormen voor territoria waar met succes jongen kunnen worden grootgebracht. En een broedvogel die alarmeert kan geen indringers verjagen. Er is ook bewijs dat de jonge vogels zich vooral vestigen in gebieden waar het broedsucces hoog is ([Bailey et al. 2019](#)). Eenmaal gevestigd blijven de dieren meestal jaar in jaar uit terugkomen naar hetzelfde territorium. Het is dus wel belangrijk om een goede keuze te maken als je je nog moet vestigen. Dat vestigen kan wel een paar jaar duren: de meeste Scholeksters vestigen zich voor het eerst tussen hun vijfde en tiende levensjaar ([Ens et al. 2014](#)).

De foto is van een oploopje dat op 15 juni 2024 ontstond op de Hoge Berg op Texel. Er verzamelden zich 11 Scholeksters, waaronder drie gekleurde jonge vogels, die sinds het uitvliegen niet meer in het broedgebied op de Hoge Berg waren gezien. Hun life histories zijn beschikbaar in het [nieuwsbericht hierover](#) op onze site.

Verschil Adult en Juveniel

Foto: Fred Visscher

Op deze mooie foto van Fred Visscher hierboven kun je goed het verschil zien tussen een adulte Scholekster (achter) en een juveniele Scholekster (voor). De juveniele vogel is dit jaar uit het ei gekomen, maar begint al een witte halsband te krijgen, die in de winter en de volgende zomer vaak zeer breed is. Adulte vogels kunnen in de winter ook een witte keelband hebben, maar die keelband is vaak minder breed in vergelijking met de jonge vogels. De snavel van de juveniel heeft een donkere punt, terwijl de adult een volledig oranje-rode snavel heeft. Het oog van de juveniel is bruin, terwijl het oog van de adult fel rood is met een opvallende oranje ring. De poten van de adult zijn fel roze, terwijl de poten van het jong grijsblauw zijn. De adult heeft een

zwarte bovenkant, terwijl de juveniele vogel bruin van boven is. In de volgende zomer ziet dit bruine verenkleed er vaak erg versleten en nog wat valer uit.

Korte mededelingen

Nieuwe publicatie over Scholeksters en verstoring

Er is een nieuwe publicatie verschenen, nog vanuit het CHIRP-project, over Scholeksters en verstoring op de Vliehors. Uit het artikel, met als eerste auteur Henk-Jan van der Kolk, blijkt dat gewenning aan vliegtuigen afhankelijk is van het type en de frequentie. Kijk [hier](#) voor het nieuwsbericht van het NIOO en/of download het hele artikel: [Frequency-dependent tolerance to aircraft disturbance drastically alters predicted impact on shorebirds - Kolk - 2024 - Ecology Letters - Wiley Online Library](#).

Resultaten Waddenvogelfestival 2024

Op 11 en 12 mei 2024 is op Texel weer het jaarlijkse Waddenvogelfestival gehouden. Ook SOS heeft met een stand op hun Birdfair gestaan (met dank aan o.a. Laurens, Tonny en Rafaella). Ook dit jaar ging weer een deel van de opbrengst naar de Scholeksters: een extra ontvangststation voor de Watlaszenders van de met die zenders uitgeruste Scholeksters op de Hoge Berg op Texel.

Update Submit CR Birding

Een aantal jaren geleden is er, voor het invoeren van waarnemingen van gekleuringde Scholeksters, overgestapt van Wadertrack naar [Submit CR-Birding](#). Dit soort sites moeten regelmatig ge-update worden en dit voorjaar is dat bij Submit CR-birding gebeurd. Niet alles verliep vlekkeloos, maar inmiddels zijn veel problemen opgelost. Helaas blijken sommige problemen hardnekkig. Zie voor meer informatie ons [nieuwsbericht](#) hierover.

Agenda

Landelijke dag SOVON 30 november 2024

De [landelijke dag van SOVON](#) wordt dit jaar gehouden op zaterdag 30 november. Na een eenmalig uitstapje naar Barneveld vorig jaar, heeft de organisatie besloten dit jaar weer terug te gaan naar De Reehorst in Ede. SOS zal daar ook weer met een stand vertegenwoordigd zijn.

Scholeksterweekend 30 januari- 2 februari 2025

De datum is inmiddels al gecommuniceerd, maar nu is ook de accommodatie bekend. Het weekend wordt gehouden in Het [Boshuis](#) in Wieringermeer. En heb je een mooi verhaal over de scholekster dan horen wij dat graag op het weekend. Zie ons [nieuwsbericht](#) voor verdere informatie.

Wie zijn wij

In april 2019 is de Stichting Onderzoek Scholekster, met de uiterst toepasselijke afkorting SOS, opgericht. Kort samengevat willen wij het onderzoek aan scholeksters stimuleren en de bescherming verbeteren met als uiteindelijke doel de neergaande trend van deze soort in Nederland te keren. Om onze doelen te bereiken vragen wij subsidies aan, maar donaties zijn natuurlijk ook van harte welkom (NL65 TRIO 0379 6568 68 t.n.v. Stichting Onderzoek Scholekster). SOS heeft de ANBI status en giften zijn aftrekbaar. Voor vragen en opmerkingen kun je altijd terecht op het emailadres soscholekster@gmail.com